

Kort sammanfattning av Seminariet som hölls i Vuxenskolans lokaler den 7 mars 2009

Afrikas horn, varifrån och varthän?

Programmet inleddes med ett välkomstanförande av Agneta Simonsson, 1:e vice ordförande i Uppsala kommuns kommunfullmäktige. Hon uttryckt sitt stöd och sin medkänsla med de folk som lever under svåra omständigheter på Afrikas horn alltmedan vi i Sverige haft fred i 500 år och demokrati i över 200 år. Hon var även stolt över det faktum att Uppsala under de senaste 53 åren öppnat sina portar för människor som behöver stöd och hon underströk hur viktiga dessa människor varit och är för Uppsalas utveckling. Hon uppmanade slutligen seminariedeltagarna att besöka Uppsala Konsert- & Kongress för att få en vidsträckt vy över staden!

Hamad Issa, ordförande i Afarvänner i Sverige och initiativtagare till programmet, fortsatte med en sammanfattande redogörelse för hur situationen ser ut i de olika länderna på Afrikas horn. Han uttryckte förhoppningen att den årliga konferensen som arrangeras av Afarvänner i Sverige återigen skulle erbjuda en möjlighet till fredlig dialog och rundabordetdiskussioner för att utbyta idéer om pragmatiska alternativ till krig och evig politisk konflikt. Han frågade sig om positiva och hoppfulla lösningar kommer att dyka upp inom en förutsägbar framtid med lösningar som leder till att regionen återfår varaktig fred och utveckling i en stabil och demokratisk miljö? Frågan är om det finns någon möjlighet att sitta ner med åldermän och civila organisationer på plats i dialog för att de ska ta ledningen och förändra ekvationen för att främja hållbar utveckling och fred.

Dr. Tedros Amanuel, ordförande i eritreanska föreningen för demokrati och mänskliga rättigheter, fick därefter ordet och ställde frågan om det är möjligt med ett fredsbygge i **Eritrea** som sker i harmoni med etnisk mångfald. Är det möjligt när man betraktar Somalia? Tedros Amanuel som varit över 30 år i Sverige, tror att det är möjligt, men tyvärr, säger han, är det inga andra som verkligen tror på det, vilket är nödvändigt för att det ska lyckas. Det eritreanska samhället måste återhämta sig från de vidrigheter som det nu utsätts för. 1991 fick Eritrea sin självständighet, en regering som bestod av gerillasoldater välkomnades med festligheter och löften om lojalitet, och den fick även det internationella samfundets stöd. Amanuel hoppas att vi inte i framtiden ska falla i samma fälla som man gjorde då, då Clinton kallade denna regim för "a new brand of African leaders". Självständigheten var en uppnåelig dröm. Eritrea har nu sin egen flagga, nationalsång och en på livstid vald president, men det är allt. I övrigt består Eritrea av massarresteringar, där man anses skyldig tills motsatsen bevisats – men den juridiska lyxen håller man sig inte med. Eritrea består vidare av ekonomisk kollaps, eritreanska ungdomar flyr landet trots att de riskerar livet om de gör det. Åker de fast då är döden som väntar. Dessutom får föräldrar till ungdomar som flyr betala ett bötesbeloppet motsvarande 30 000 SEK. Det här handlar om en självständighet utan frigörelse, säger Amanuel. Staten har fullständig kontroll över sina medborgare, kyrkor och moskéer är mycket hierarkiskt uppbyggda. Avvikande åsikter anses vara subversiva, t o m att lyssna på etiopisk eller ahmarisk musik är förbjudet. Ekonomin bygger på jordbruk och djurhållning, vilket 80-90 % av befolkningen livnär sig på, samtidigt har man en armé på 300 000 personer. Landet konsumerar mer än det kan producera, och är helt beroende av hjälp utifrån. 75 % av befolkningen har för lite att äta. 75 % av hushållen drivs av kvinnor. Männerna sitter

fast i obetald militärtjänst år ut och år in. Det finns ingen barnomsorg, inga ålderdomshem, inga försäkringar.

Vad gick så fel? Det klassiska är att skylla på den utländska ockupationen, men fienden inom landet är minst lika hård och drivs av okunskap i kombination med bristande resurser. Förövarna är även de offer, men det är viktigt att de ska hållas moraliskt och politiskt ansvariga. De talar ett språk som kännetecknas av självbedrägeri. Intellectuella accepterar brotten som en historisk nödvändighet. Regimen anser sig vara den enda garanten för Eritreas suveränitet och integritet. Man anser att organiserat våld är det enda möjliga strategin för ett multietniskt Eritrea eftersom vissa grupper kräver självständighet p g a förtryck och marginalisering de upplever. Det finns en brist på empati och ånger – och rädda ledare ser fiender överallt. Det finns ingen möjlighet för regimen att reformera sig på ett fredligt sätt och våldet upprepas därför.

Man måste kräva rättvisa för regimen offer å ena sidan men med tanke på de massiva kränkningarna av de mänskliga rättigheterna framstår det som ett nära ouppnåeligt alternativ. Men en fredlig övergång är nödvändig. Försoning mellan etniska och religiösa grupper är nödvändig. Ett accepterande av demokratiska normer och en vilja att kompromissa är nödvändigt.

Nästa anförande hölls av Mme Simone Bernier från Femmes Solidaires och ORDHD. Mme Bernier började med att ge en introduktion till Djiboutis historia och geografi och dess strategiska läge på Afrikas horn. Djibouti har varit oberoende för nästan tre decennier, men landet har inte lyckats uppnå en rättvis makt- och resursdelning mellan den afariska etniska gruppen och somaliska-Issa som styr landet sedan självständigheten från Frankrike 1977. Den afarfolket Djibouti valde väpnad kamp på 1990-talet när de upptäckte att det var omöjligt att vara en del av ekvationen i maktfördelningen. Frankrike räddade Djibouti regeringen två gånger från att kollapsa på grund av militär framgång för Afariska gerillan som är allmänt känd som FRUD. Hon talade om de brott som begås mot de mänskliga rättigheterna i **Djibouti**. Brotten som sällan rapporteras men som blivit regel i landet. Särskilt uppehöll hon sig vid våldtagna kvinnors situation och svårigheten att få dem att träda fram. Hon talade om föreningen Femme Solidaires vars insatser ledde till att Aicha Dabale frigavs från fängelset där hon satt för att hon anmält att afariska kvinnor våldtagits av armén. Hon tog också upp problemet med att Frankrike blundar för de kränkningar som sker i Djibouti för att värna om sina intressen i landet, medan Djiboutis ledare väljer att betona sina klanintressen på bekostnad av statens. Amerikanska och franska soldater främjar inte på något vis demokratin i Djibouti vilket många européer felaktigt anser.

Mme Bernier avslutade med en vädjan till Europeiska demokrater och människorättsaktivister att mobilisera sina krafter för att göra press på EU att kräva respekt för mänskliga rättigheter som ett villkor för att ge bilateralt bistånd till Djibouti.

Sist ut innan paus höll Abdulkadir Osman Farah, Fil.dr. vid universitetet i Aalborg, ett anförande om vilka förväntningar som finns på den politiska utvecklingen i **Somalia** och hur det så kallade globala kriget mot terrorismen påverkar situationen. Han har forskat på diasporan särskilt avseende Somalia och om vilken inverkan den har på fredsutvecklingen. Han anser att det finns risk för att det är önsketänkande att det går framåt i Somalia. Miljoner människor har flytt på grund av kriget under de senaste 18

åren – folk rör sig fram och tillbaka. Det globala kriget mot terrorismen stör dessutom fredsutvecklingen, enligt Farah. Extremism och diaspora är problematiska företeelser. Vad som anses vara terrorism är en dynamisk fråga – den förändras från dag till dag. Politiska dimensioner är viktiga för hur vi kategoriserar. Det finns också strukturella problem – folk har tränats i att utmana stormakterna, maktbalansen är alltid instabil, det finns alltid folk som inte är nöjda med status quo. Det finns även en retorisk dimension – där man spelar på rädsla och oro.

Det globala kriget är ett mycket ensidigt och ojämnt krig där rika länder vänder sig mot fattiga länder. Media använder en skadlig retorik, t.ex. "terrorernas axelmakter". Det finns inga empiriska bevis för terrorism, man fabricerar fakta. Somalia var ett fredligt land under lång tid då inga utländska makter fanns i landet. Det var fred och man hade skolor och utvecklad teknik. Somalia har inte haft något tillfälle att skapa sitt eget system. Klandimensionerna kan kureras genom islamiska regler. Islam är något centralt men vissa vill införa sharia-lagar de inte själva vill leva efter.

Det nya ledarskapet i USA kan hjälpa, det handlar i och för sig inte om en systemförändring men retoriken har förändrats. Vi lever i en värld där alla är beroende av varandra, handeln behövs, diplomati behövs, etc. En regional lösning föreslås, länderna på Afrikas horn delar många problem, man får spinn-off-effekter om man samarbetar regionalt. Man behöver ansluta sig till världen på ett gynnsamt sätt. Man måste kompromissa mellan olika versioner av islam. Man behöver nå konsensus.

Dr. Ahmed Moen, bl.a. Professor of Public Health vid Howard University i Washington D.C. inledde sitt föredrag om **Etiopiens** roll med ett citat från koranen om att man aldrig ska skjuta en flyende person i ryggen och övergick till en historisk exposé om hur Lucy, "vår mor", inspirerat honom och hur regionen ända sedan drottning Sheebas tid varit en smältdegel av stammar, nationer, sultanater, muslimer, judar och kristna. Förföljelse och mänskliga rättigheter har blivit regionens tema. "Clash of civilizations" och muslimsk ilska har varit andra teman. Världen som uppdelad i två, men egentligen, menar Moen, handlar det om en "clash of ignorance". Man måste bygga broar mellan universella värden och dela på de knappa resurserna. Han citerade Herodotos som redan under det antika Grekland iakttog att i fredstider begraver barn sina föräldrar men att krig gör våld på naturen och vänder på detta faktum. Olikheter får inte ses som barriärer, menar Moen. Barn förlorar sin identitet och sin nationalitet genom att man gör dem till barnsoldater.

Han tog även i förbigående upp det som kan ses som ett lite udda faktum att Sverige exporterar religion – att sekulära humanister exporterar religion...

Kompromiss är något som inte finns med i uppslagsböckerna på Afrikas horn. Man måste lära sig att förändra sig till det bättre när det gäller personliga attityder. Han berättade om en anekdot där en somalisk man såg två klaner som tidigare varit vänner nu slåss om en bit land. Döda kroppar låg på marken. Klanerna vände sig till mannen för att fråga vem som hade rätt till marken och mannen lade sig ner på marken och lyssnade först med vänster sedan med höger öra mot marken. Han konstaterade sedan att den goda jorden sagt att ingen hade rätt till marken. Moder jord hade nämligen svarat honom att "jag tillhör inte någon av er, det är ni som tillhör mig."

Få människor lämnar något efter sig för eftervärlden, och man bör fråga sig vad man gjort, vilket avtryck har man lämnat till eftervärlden?

Dialog är viktigt, den utgår från tillit, rättvisa och rättfärdighet – vi är alla födda lika!

Dr. Moen tog också upp problemet med alla som tuggar khat. Vi har två korrupta generationer som blivit cyniska, men, säger han, ge mig en möjlighet att hoppas – ta inte den möjligheten ifrån mig.

Dr Babekir El Ubeid, Phd i Political Science och ordförande i den sudanesiska föreningen i Uppsala, talade med utgångspunkt från **Sudan**. Han inledde med att säga att landet saknar ett demokratikoncept. Idén om imamen, däremot, är mycket stark. Du måste lyda eller så blir du straffad. Han berättade om en händelse där han först blev påkörd av en bil för att han stannade vid rött ljus, den gången sa polisen att han skulle svänga höger vid rött och att det därför var hans fel, nästa gång svängde han höger vid rött ljus och polisen stoppade honom och sa att det var olagligt att köra mot rött. Han vet fortfarande inte vad som gäller. Det finns en regering, men inget system.

Sudan betyder "det svartas land", men indelningen i kategorier med 52 % svarta, 39 % araber, 9 % beja och 2 % utlänningar är vilseledande. Araber och svarta har blandat sig sedan länge, men i media framställs man det som att det är ett krig mellan muslimer och kristna. Det finns två element som står i konflikt med varandra: identitet och fördelningen av rikedomar.

Sudan gränsar till nio länder och alla som bor där är släkt med varandra. Idén om att "sudanisera" den södra delen av Sudan och inlemma den i den norra delen är en mycket ny idé. Och man tänker att om den södra delen blir muslimskt och arabiserat skulle det bli mycket lättare att integrera den. 1964 inträffade den första revolten mot militärregimen då studenter krävde en fredlig lösning på problemet. Folket vill ha fred, men regeringen späder hela tiden på problemet. Det är viktigt att förstå hur människor tänker.

Fredsbyggandet är en lång process – det finns t.ex. 3 arméer i Sudan.

Problemet med alla flyktingar och tvångsförflyttade människor måste lösas.

Ekonomi måste utvecklas. Det finns många barn som inte har några föräldrar.

Många kvinnor hamnar i fängelse för att de säljer alkohol olagligt, de blir piskade.

Rättskänslan stämmer inte överens med lagen. De blir orättfärdigt behandlade och behöver hjälp när de kommer ut.

Det krävs försoning. Det krävs samarbete över gränserna när det gäller gränsöverskridande frågor som t.ex. vatten, energi, mat, handel, sjukdomar, viltvård och frihet att röra sig – det är vägen till fred. Gränser är nya företeelser.

Efter en paneldebatt med alla föreläsare och med professor Lars Rudbeck som moderator avslutade Dr Ahmed A. Moen med att läsa sin dikt "The other face of Africa" som inleds med följande versrader:

"Peace on Ethiopia,
Peace on Africa,
Peace on the Horn,
Peace on Earth,
Hope for One,
Hope for All."

